

≡ Eesti
≡ Kontsert

Bach ja Õnnepalu

admirals

Eesti Kontserdi
hooaja peatoetaja

A man with a beard, wearing a black tuxedo and a white shirt with a black bow tie, is shown in profile from the waist up, holding a white baton in his right hand and gesturing with his left. He is looking towards the left. The background is dark blue with a faint, glowing financial candlestick chart and a white line graph. A large, semi-transparent blue shape is in the lower-left corner, containing the main text.

**Ole oma
finantsmaailma
dirigent!**

admirals.com

T 9. APRILL 2024 19.00 Vanemuise kontserdimaja
K 10. APRILL 2024 19.00 Pärnu kontserdimaja
N 11. APRILL 2024 21.00 Estonia kontserdisaal
R 12. APRILL 2024 19.00 Jõhvi kontserdimaja

Bach ja Õnnepalu

Irina Zahharenkova klaver
Tõnu Õnnepalu luule

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

„Itaalia kontsert“ F-duur BWV 971 (1734)
11'

- *Allegro*

- *Andante*

- *Presto*

* * *

15 inventsiooni BWV 772–786 (1720–1723)

Inventsioon nr 1 C-duur BWV 772

Inventsioon nr 2 c-moll BWV 773

Inventsioon nr 3 D-duur BWV 774

Inventsioon nr 4 d-moll BWV 775

Inventsioon nr 5 Es-duur BWV 776

* * *

Inventsioon nr 6 E-duur BWV 777

Inventsioon nr 7 e-moll BWV 778

Inventsioon nr 8 F-duur BWV 779

Inventsioon nr 9 f-moll BWV 780

Inventsioon nr 10 G-duur BWV 781

Inventsioon nr 11 g-moll BWV 782

Inventsioon nr 12 A-duur BWV 783

Inventsioon nr 13 a-moll BWV 784

Inventsioon nr 14 B-duur BWV 785

Inventsioon nr 15 h-moll BWV 786

* * *

Johann Sebastian Bach (1685–1750) / **Johannes Brahms** (1833–1897)

Partiita sooloviulile nr 2 d-moll BWV 1004 (~1720/1869)

V *Chaconne*

14'

Luuletused

I

Kõik nad on surra tahtnud... (kogust „Kevad ja suvi ja“, 2009)

Unustatud jõekäärudes päikese käes... (samast)

Meid oli ükskord kaks... („Pimeduse tunnil“, 2020)

Kannikesed õhtuvalguses... („Kuidas on elada“, 2012)

Moonid („Pimeduse tunnil“)

Uks (samast)

II

Nukk („Pimeduse tunnil“)

Kui palju kergem oleks elada... („Kevad ja suvi ja“)

Veel piirpääsukeste hääli... (samast)

Kui saaks ukse enda järelt... (samast)

Kask („Pimeduse tunnil“)

Istusime kodust kaugel („Kuidas on elada“)

Kui küllalt vara ja küllalt kaua (samast)

III

Kunst („Pimeduse tunnil“)

Kuidas on elada, kui... („Kuidas on elada“)

Akord

IV

Kohus („Pimeduse tunnil“)

Vananemise paradoks on see... („Kevad ja suvi ja“)

Ootad kevadet ja siis ta jälle tuleb... (algsest raamatus „Lõpetuse ingel“, 2015, leidub ka valikkogus „Kevaded ja aastad“, 2023)

Ma olen esimene inimene („Pimeduse tunnil“)

Kestus ~1h 20min

Tänaõhtuses kavas on kombineeritud Johann Sebastian Bachi ajatu muusika ning armastatud kirjaniku Tõnu Õnnepalu looming, mida esitab muusikapalade vahel autor ise.

*„Mis tahes muusikariista on lihtne mängida: kõik, mida peate tegema, on puudutada õigel ajal õiget klahvi ja pill mängib iseenesest.“
– Johann Sebastian Bach*

Johann Sebastian Bachi

hindasid tema kaasaegsed eelkõige ületamatu oreli- ja klavessiinivirtuosi ning improvisaatorina. Tema heliloojakuulsus jäi pigem tagasihoidlikuks – tuntuks tagas tollal esmajoones publitseeritud muusika ning Bachi helitöödest nägi trükivalgust vähem kui kümme protsenti tema mahukast loomingupuortfellist. Bachi esimene publitseeritud kogumik – „opus 1“, nagu autor seda nimetas –

ilmus aastal 1731, kui ta oli olnud heliloojana tegev juba 20 aastat. Kogumik kandis pealkirja „Clavier-Übung I“ („Klaviiriharjutused I“), millele järgneva aastakümne jooksul lisandus veel kolm vihikut („Clavier-Übung II–IV“).

1735. aastal trükkis avaldatud teine vihik sisaldab kaht ulatuslikku klavessiiniteost – „Prantsuse avamäng“ BWV 831 ja „**Itaalia kontsert**“ BWV 971. Viimase puhul on Bach võtnud eeskujuks Vivaldi soolokontserdi vormi: teos on loodud kahe manuaaliga klavessiinile, ühel manuaalil mängitakse kujuteldavat orkestri- ja teisel soolopartiid. Orkestraalsuse mulje loovad dünaamika: *piano* ja *forte* vastandamisest, faktuurikontrastid ning erinevate manuaalide kasutamine. Nii saavutab Bach sooloklavessiinil sarnase efekti, mis tekib orkestri ja soolopilli vastandamisel. Teos on faktuurilt vähem kontrapunktiline kui suurem osa Bachi klaviiriteoseid. „Itaalia kontserdi“ äärmised osad on karakterilt lähedased „Brandenburgi kontsertide“ elavatempolistele osadele, keskmine osa *andante* on aga võrratu näide helilooja meloodiaandest – rikkalikult ornameenteeritud meloodia paremas käes areneb terve osa jooksul peaaegu katkematult, saateks vasaku käe muutumatu rütmifiguur.

Bach osutas erilist tähelepanu oma järeltulijate muusikalisse harimisse – tema 20 lapsest tõusid isa töö vääriliste jätkajatena esile pojad Wilhelm Friedemann, Carl Philipp Emanuel, Johann Christian ja Johann Christoph Friedrich.

Wilhelm Friedemann Bach oli Johann Sebastiani vanim poeg ja nähtavasti ka tema lemmiklaps, kelle jaoks isa kirjutas mitmeid õppeotstarbelisi teoseid. Kui Wilhelm Friedemann oli 9-aastane, asus isa talle mõeldes kavandama süstemaatilist muusikaõpetuse vihikut, mis annaks edasi baasteadmised artikulatsioonist, rütmist, fraseerimisest, sõrmestusest ja ornamentatsioonist. Nii sündis 30 lühikesest klahvpillikompositsioonist koosnev kogumik, mis sisaldas **15 kahehäälsel inventsiooni** ja 15 kolmehäälsel inventsiooni (3-häälseid nimetas Bach ise *sinfonia*'teks) **BWV 772–801**. Teose tiitellehel seisab „Klaviiirivihik Wilhelm Friedemann Bachile. Alustatud Köthenis 22. jaanuaril 1720. aastal“. Vaatamata sellele et kõnealuste palade puhul on tegemist muusikaõppurile mõeldud tehniliste harjutustega, on igaüks neist hästi lihvitud kompaktnel meistriteos ning kuni tänapäevani kuuluvad need lahutamatuks iga klaverimängija pianistliku hariduse juurde.

Lisaks orelile ja klavessiinile valdas Bach suurepäraselt ka viulimängu. Muusikaõpinguidki alustas ta just viiulil ning 18-aastase Bachi esimene töökoht oli õukonnaviuldaja amet Weimaris. Tema poeg Carl Philipp Emanuel on isa kohta meenutanud: „Noorpõlvest kuni üsna kõrge eani mängis ta viiulit puhtalt ja esiletungivalt ning hoidis sellega orkestrit paremini ohjes, kui ta oleks suutnud saavutada klavessiiniga. Ta tundis täiuslikult kõikide keelpillide võimalusi.“

Bach on pärandanud viuldajate repertuaari rea meistriteoseid, nende seas soolosaadid ja -partiitad BWV 1001–1006. Tõenäoliselt jääb nende loomisaeg vahemikku 1717–1723, mil Bach tegutses kapellmeistrina Kötheni õukonnas vürst Leopoldi teenistuses (autograafi koopia kannab daatumit 1720), ent teosed võivad pärineda ka autori Weimari-aastatest, kui ta oli viuldajana rohkem aktiivne. Märkimist väärib **partiita nr 2 d-moll BWV 1004** viimane osa **chaconne**, milles Bach kasutab ära kõik viulimängukunsti mõeldavad ressursid. **Johannes Brahms**, kes teinud *chaconne*'ist **klaveriseade vasakule käele** (1869), on kirjeldanud seda kui teost, mis „sisaldab kogu maailma sügavamaid mõtteid ja tugevamaid tundeid“.

Evelin Kõrvits

Tõnu Õnnepalu on eesti kirjanik, kelle esimene luulekogu „Jõeäärne maja“ ilmus 1985, esimene romaan „Piiririik“ 1993. Sestsaadik on ta avaldanud kümme kogu luulekogu ja mõnisteist proosaraamatut, samuti esseid, tõlkeid, näidendeid ja kirju. Oma (ja eriti veel teiste) luuletusi on ta ikka heal meelele ette kandnud, nii laval kui ka raadios. Kontserdisaalis esinemine on talle aga esmakordne kogemus, debüüt!

Irina Zahharenkova on oma generatsiooni üks väljapaistvamaid ja omanäolisemaid pianiste. Ta on võitnud peapreemiaid mitmetelt rahvusvahelistelt konkurssidelt, nagu Johann Sebastian Bachi konkurss Leipzigs (2006), Alessandro Casagrande konkurss Itaalias (2006), George Enescu konkurss Rumeenias (2005) ja Prémio Jaéni konkurss Hispaanias (2004). Eestis äratas ta suurt tähelepanu VI Eesti pianistide konkursil (2002), pälvides diplomi, ERSO preemia ja publiku tulise poolehoidu.

Irina Zahharenkova on õppinud klaverit Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof Lilian Semperi ning Sibeliuse Akadeemias prof Hui-Ying Liu-Tawaststjerna juures. Ta annab sageli kontserte ka ajaloolistel klahvpillidel – klavessiinil ja haamerklaveril. Irina repertuaar hõlmab laia valikut muusikastiile barokist kaasaegseni.

Irina Zahharenkova. Foto: Matti Kyllönen

Irina Zahharenkova on esinenud festivalidel Itaalias, Saksamaal, Soomes, Norras ja Eestis ning olnud solist ERSO, Tallinna Kammerorkestri, Helsingi Linnaorkestri, Iisraeli Filharmoonikute, Šveitsi Romaani orkestri, Lorraine'i Rahvusorkestri ja mitmete teiste orkestrite ees. Tähelepanu on äratanud ka tema plaadistused – eriti positiivseid hinnanguid on saanud Scarlatti sonaatide CD (Classical Records, 2012).

Aktiivse kontserttegevuse kõrval õpetab Irina Zahharenkova klaverit Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ning Sibeliuse Akadeemias.

≡ Eesti
≡ Kontsert

AUTORIKONTSERT

James MacMillan

Eesti Filharmoonia Kammerkoor • Tallinna Kammerorkester
Sten Heinoja klaver • Dirigent Tõnu Kaljuste

"I" (Meditatsioon Iona saare teemal)
Klaverikontsert nr. 2

"Domine non secundum peccata nostra"

"Composed in August" (esiettekanne Eestis)

L 13. APRILL 19.00
Estonia kontserdisaal

 Tallinna
Kammerorkester

EESTI
FILHARMOONIA
KAMMERKOOR

Piletid: Piletilevi | Eesti Kontserdi kassad

eestikontsert.ee

≡ Eesti
≡ Kontsert

Eesti sonaadid

Hans Christian Aavik viiul • **Triinu Piirsalu** viiul
Karolina Aavik klaver

Liis Jürgens. „Kaksikheeliks“ (esiettekanne)
Tõnu Kõrvits. Bagatellid kahele viiulile (esiettekanne)
Erkki-Sven Tüür. Klaverisonaat (1985)
Pärt, Eller, Lemba, Tubin, Aints, Rääts

K 24. APRILL 19.00 Pärnu kontserdimaja
L 27. APRILL 19.00 Estonia kontserdisaal

Piletid: Piletilevi | Eesti Kontserdi kassad

eestikontsert.ee

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

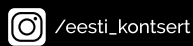
LIVIKO
— anno 1898 —

AUTOPARTNER

OLEREX

SORAINEN

eestikontsert.ee